

Post- och telestyrelsen
marknadsreglering@pts.se

Yttrande över Utkast till ”Marknadsanalys och individuella beslut om skyldigheter på marknaden för lokalt tillträde (marknad 1)” (PTS Dnr: 23-27637)

1 Inledning

AB Stokab (”**Stokab**”) ägs av Stockholms stad och verkar främst inom Stockholms kommun. Stokab är en renodlad grossistleverantör som upplåter svartfiber med tillhörande passiva installationer på likvärdiga villkor, såväl till grossistkunder på marknaden för elektronisk kommunikation som till andra företag och myndigheter (enbart B2B). Stokab tillhandahåller svartfiber till flerfamiljshus och till kommersiella fastigheter, men inte till enfamiljshus.

Stokab bildades år 1994 med syftet att skapa goda förutsättningar för IT-utvecklingen i Stockholm genom att tillhandahålla svartfiber på likvärdiga villkor. Stokab påbörjade därmed fiberutbyggnaden tidigt och har byggt och bygger alltjämt fibernätet för att i princip kunna erbjuda marknaden obegränsad tillgång till svartfiber. I takt med att efterfrågan från kunderna ökat, under nästan 30 års tid, har Stokab med denna strategi kunnat ansluta i stort sett i alla flerfamiljshus och kommersiella fastigheter i Stockholms kommun, såväl i de tätbebyggda delarna som i ytterområdena.

Stokab har tagit del av Post- och telestyrelsens (”**PTS**”) utkast till ”*Marknadsanalys och individuella beslut om skyldigheter på marknaden för lokalt tillträde*”, vilka är föremål för samråd. Nedan följer Stokabs synpunkter.

2 Marknadsanalys (Bilaga 1, avsnitt 2–5)

Den av PTS presenterade marknadsanalysen överensstämmer i allt väsentligt med den tidigare marknadsanalys som PTS samrådde 2023 och PTS slutsatser avseende marknadsavgränsning och trekriterietest kvarstår.¹ Stokab redogjorde för sin uppfattning om marknadsavgränsningen i det yttrande som bolaget gav in till PTS inom ramen för samrådet.² Stokabs bedömning i dessa delar är oförändrad.

¹ Jfr. PTS Dnr 15-7200, Marknadsanalys – marknaden för lokalt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt

² Se Stokabs yttrande över utkast till ”*Marknadsanalys – marknaden för lokalt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt*”, dnr STOK 2023/355.

Stokab instämmer således med PTS bedömning att det finns skäl att avgränsa två olika relevanta produktmarknader såväl på slutkundsnivå, genom en uppdelning mellan enfamiljshus och flerfamiljshus, som på grossistnivå, genom en uppdelning mellan lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus och lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus. Stokab anser också att PTS analys av de förhållanden som motiverar en sådan avgränsning på respektive nivå är välgrundad. Stokab delar vidare PTS bedömning att konkurrenssituationen på slutkundsmarknaden för bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät till flerfamiljshus är sådan att det saknas skäl att införa förhandsreglering på grossistmarknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus. Eftersom Stokab inte tillhandahåller svartfiber till enfamiljshus, yttrar sig Stokab inte över PTS bedömning avseende konkurrenssituationen på slutkundsmarknaden för bredbandstjänster via fibernät som ansluter enfamiljshus eller PTS efterföljande bedömning av om det är motiverat att införa förhandreglering på grossistmarknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus samt om PTS generella beskrivning av bedömning av betydande inflytande (SMP) och åläggande av skyldigheter.

Mot bakgrund av ovan önskar Stokab därför i detta yttrande endast lämna nedan kompletterande synpunkter.

Avgränsning av relevanta slutkundsmarknader (avsnitt 3.3)

I sin avgränsning av de relevanta slutkundsmarknaderna finner PTS, i likhet med sin marknadsanalys från 2023, att bredbandstjänster som erbjuds via mobila nät inte ingår på samma relevanta produktmarknad på slutkundsnivå som bredbandstjänster som erbjuds via fiber- eller kabel-tv-nät. PTS har dock förtydligat sitt resonemang i detta avseende.

PTS har enligt Stokabs uppfattning gjort en grundlig och tydlig analys. Stokab noterar dock att det har skett en snabb utveckling och utbyggnad av 5G sedan det senaste samrådet och bolagets uppfattning är att bredbandstjänster som erbjuds via mobila nät nu i än större utsträckning kan anses utbytbara i förhållande till bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät samt att denna utbytbarhet kommer att fortsätta att öka framöver. Om detta kommer att ske på ett sådant sätt under den kommande regleringsperioden att dessa ska ingå på samma relevanta produktmarknad på slutkundsnivå är svårt att bedöma. Däremot anser Stokab att det finns belägg för att mobila bredbandstjänster utövar ett faktiskt konkurrenstryck på fasta bredbandstjänster.

Geografisk analys av marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus (avsnitt 4.7)

Vad gäller geografiska marknader föreslår PTS fortsatt en nätbaserad avgränsning, det vill säga att varje nätägares samlade accessnät som ansluter flerfamiljshus utgör en egen geografisk marknad.

Stokab noterar inledningsvis att marknadssituationen i Sverige med ett stort antal olika nätägare gör det utmanande att hitta ändamålsenliga geografiska analysenheter som också uppfyller de kriterier som framgår av rekommendationen om relevanta marknader, bland annat att vara tillräckligt små för att det inte ska förekomma betydande variationer av konkurrensvillkoren inom varje enhet, men tillräckligt stora för att resursintensiv och betungande mikroanalys som kan leda till marknadsfragmentering ska kunna

undvikas.³ Detta i sin tur försvårar möjligheten för PTS att bedöma eventuella olikheter i den geografiska dimensionen av marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus.

Stokab ifrågasätter därför inte PTS förslag till geografisk avgränsning av produktmarknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus, men önskar framföra följande när det gäller förhållandena i Stockholm där Stokab är verksamt och har byggt ut fiberaccessnät.

I sin bedömning av den geografiska dimensionen av marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus kommer PTS fram till att i) det saknas stöd för att faktisk parallelltablering förekommer i tillräcklig utsträckning för att ge upphov till sådant konkurrenstryck gentemot nätägare att den påverkar avgränsningen av relevanta geografiska marknader och att ii) hotet om parallelltablering inte är så tydligt och väsentligt att det ska påverka marknadsavgränsningen. Stokab delar inte denna beskrivning när det gäller Stockholm. Stokabs uppfattning är omvänt att det förekommer parallella fibernät i en relativt sett hög andel av flerfamiljshusen i Stockholm, och mycket ofta i närheten av fiberanslutna flerfamiljshus så att parallelltablering är möjlig. Stokab noterar vidare att denna uppfattning generellt också delas av marknadsaktörer enligt vad som beskrivs i marknadsanalysen.⁴

Stokab anser således att PTS slutsatser avseende förekomst av faktisk parallelltablering, förutsättningar för parallelltablering och konkurrenstryck på grund av hot om parallelltablering, vilka motiverar PTS avgränsning av den geografiska marknaden till respektive nätägares nät, inte återspeglar situationen i Stockholm.

Konkurrenssituationen på slutkundsmarknaderna för bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät till flerfamiljshus (avsnitt 5.2)

Som angivits inledningsvis instämmer Stokab med och välkomnar PTS bedömning att konkurrensen på slutkundsmarknaderna för bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät till flerfamiljshus fungerar tillräckligt effektivt utan reglering. Stokab anser vidare att PTS har gjort en grundlig och korrekt underliggande analys av såväl konkurrenssituationen på dessa slutkundsmarknader som av marknadsförhållandena på de angränsande grossistmarknaderna.

När det gäller marknadsförhållandena på grossistmarknaderna är Stokabs uppfattning att det utöver tillgång till kommersiellt lokalt tillträde och fastighetsägarnas starka ställning även, i större utsträckning än vad PTS bedömer, förekommer infrastrukturkonkurrens och hot om parallelltablering samt konkurrenstryck från bredbandstjänster via mobilnät (se ovan). Dessa omständigheter stödjer ytterligare PTS slutsats att konkurrensen på slutkundsmarknaderna för bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät till flerfamiljshus i ett framåtblickande perspektiv, i frånvaro av reglering, kan förväntas vara tillräckligt välfungerande och att det därför saknas anledning att införa förhandsreglering.

³ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/2245 av den 18 december 2020 om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

⁴ Bilaga 1 - Marknadsanalys, s. 102f.

3 Övriga synpunkter (Utkast till beslut Malmö stad, Bilaga 3)

Stokab har av PTS utkast till beslut avseende Malmö stad förstått att Malmö stad, i likhet med Stokab, endast tillhandahåller svartfiber och inte bedriver någon egen verksamhet på aktiv nivå, varför PTS bedömer att Malmö stad inte har SMP. Av denna anledning önskar Stokab framföra följande när det gäller PTS bedömning i utkastet till beslut.

Stokab välkomnar PTS bedömning att det saknas anledning att ålägga Malmö stad förhandsreglering med hänvisning till Malmö stads affärsmodell och kommersiella tillhandahållande av lokalt tillträde till sitt fibernät som ansluter enfamiljshus. Stokab anser att det är både viktigt och korrekt att, såsom PTS gör i sin bedömning och även beskriver i marknadsanalysen, tillmäta förekomsten av kommersiellt tillhandahållande av lokalt tillträde betydelse vid SMP-bedömningen. Stokab anser att detta gäller särskilt när nätägaren som tillhandahåller tillträdet är ett rent grossistföretag i enlighet med kodexen⁵. Anledningen till detta är att sådana företag, till följd av sin affärsmodell, har ett inbyggt incitament att ge tillträde till sitt nät och på så sätt bidrar till skapandet av en välfungerande grossistmarknad, med positiva effekter på konkurrensen och möjligheten till innovationer i samtliga efterföljande led i värdekedjan. Utvecklingen av sådana affärsmodeller bör därför uppmuntras.

Sammanfattningsvis delar Stokab således PTS bedömning att Malmö stad inte har SMP och att det därför saknas anledning att ålägga Malmö stad förhandsreglering.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.